

عنوان: عوامل مرتبط با ناباروری اولیه در بین زنان مراجعه کننده به مرکز کلینیک باروری و ناباروری استان اصفهان
 نویسندگان: آرزو رضایی، سمیرا یزدان پناه، فاطمه سهران (دانشجویان مامایی)
 استاد راهنما: بهناز ترکان (عضو هیئت علمی گروه مامایی دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان)

چکیده: از نظر تعریف به عدم وقوع حاملگی بدون پیشگیری و داشتن نزدیکی حد اقل یک بار در هفته پس از یکسال نازایی گفته می شود و در صورتی که قبل از آن هیچ حاملگی رخ نداده باشد به آن نازایی اولیه و در غیر این صورت نازایی ثانویه اطلاق می شود. ناباروری به دلیل عامل مردانه و زنانه و یا هر دو عامل رخ میدهد بنابراین پژوهش حاضر با هدف تعیین عوامل مرتبط با ناباروری اولیه در بین زنان مراجعه کننده به مرکز باروری و ناباروری استان اصفهان انجام گرفته است

روش اجراء: این مطالعه از نوع توصیفی - تحلیلی است نمونه گیری به روش آسان در مرکز باروری و ناباروری استان اصفهان انجام شد تعداد 150 خانم مراجعه کننده با علت نازایی مورد بررسی قرار گرفتند پرسشنامه های مورد استفاده شامل اطلاعات دموگرافیک و اطلاعات باروری بوده است و داده ها در نرم افزار SPSS وارد شد و با استفاده از آمارهای توصیفی - تحلیلی و کای اسکور مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

بحث و نتیجه گیری: ناباروری تاثیرات گوناگونی بر جنبه های مختلف زوجهای نابارور دارد در مطالعه ما میزان بالایی از افسردگی در زنان گزارش شد (23 درصد) و همین موضوع اهمیت توجه به حمایت های روانی در زنان نابارور را نشان می دهد این افسردگی با طول مدت ناباروری در ارتباط است ولی در رابطه ما مشاهده نشد در صدرتیکه رابطه معنا داری بین BMI زنان و نازایی وجود داشت بطور کلی سلامت جسمی و روحی زوجین می تواند نقش مهمی در همکاری زوجین در جهت پیشگیری و درمان ناباروری دارد.

کلید واژه: ناباروری، روشهای جلوگیری، عامل زنانه، عامل مردانه، افسردگی

مقدمه: از نظر تعریف به عدم وقوع حاملگی بدون پیشگیری و داشتن نزدیکی حداقل یکبار در هفته پس از یک سال نازایی (Infertility) گفته می شود و در صورتی که قبل از آن هیچ حاملگی رخ نداده باشد به آن نازایی اولیه و در غیر این صورت نازایی ثانویه اطلاق می شود. حداکثر قدرت باروری برای زنان و مردان سنین بین 25-20 سالگی بوده با افزایش سن (خصوصاً زنان) احتمال آن کاهش می یابد. برای بسیاری از افراد ناباروری مجرای بزرگ و عامل استرس روانی است که می تواند استرس عاطفی و گسترده ای از واکنش های روانی منفی شامل افسردگی، اضطراب، نگرانی، خشم، شرم، حسادت و... ایجاد می کند اگر چه زن و مرد هر دو این بحران را تجربه می کنند ولی بررسی دما نشان می دهد که اثرات روان شناختی منفی ناباروری برای زنان در مقایسه با مردان بیشتر است یکی از دلایلی که موجب ایجاد فشار روحی مضاعف برای نان می شود این است که مادر شدن به طور سنتی به عنوان نقش اساسی برای زنان پذیرفته شده است در صورتی که مردان احساس متفاوتی بیان می کنند از سوی دیگر اغلب روش های درمانی مورد زنان انجام می گیرد به طور کلی زنان نابارور بیشتر از مردان در معرض عوامل تنش زای ایجاد می شود. در کل اختلال در مرد عامل 40-30 درصد، احتمال در زنان عامل 50-40 درصد در هر دو زوج عامل 10-20 درصد و علل ناشناخته عامل 10-5 درصد موارد نازایی هستند.

علل نازایی: علل کلی نازایی در زن: اختلال تخمک گذاری - اختلال لوله ای - لگنی - عوامل رحمی (اندومتر) عامل سرویکال
 علل نازایی در مرد: واریکوسل، نارسایی بیضه، علل انسداد مجاری تناسلی، کریپتورکیوسیم، حجم کم سمن آلوگوتیناسیون اسپرم، افزایش ویسکوزیته سمن

بنابراین حاضر با هدف تعیین عوامل مرتبط با ناباروری اولیه در بین مراجعه کننده به مرکز باروری و ناباروری استان اصفهان انجام یافته است.

روش اجرا: این مطالعه از نوع توصیفی، تحلیلی است نمونه گیری به روش آسان در مرکز باروری اصفهان انجام شد تعداد 150 خانم مراجعه کننده با علت نازایی مورد بررسی قرار گرفتند. پرسش نامه های مورد استفاده شامل اطلاعات دموگرافیک و پرسش نامه مربوط به اطلاعات باروری بود. داده ها در نرم افزار SPSS وارد شد و با استفاده از آمارهای توصیفی و تحلیلی و کای اسکور مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج: بیش از 70 درصد مراجعه کنندگان به مرکز باروری و ناباروری ساکن شهر و دارای سن زیر 34 سال بودند بیش از 80 درصد مراجعه کنندگان خانه دار و دارای تحصیلات ابتدایی تا دیپلم را داشتند و کمتر از 10 سال از مدت ازدواجشان می گذشت و یک تا پنج سال تحت درمان قرار گرفته بودند.

بیش از 45 درصد مراجعه کنندگان ازدواج فامیلی (اغلب از درجه 1 و 2) داشتند و سابقه ی نازایی در خانواده ی خود ذکر می کردند. 42 درصد خانمها دارای اضافه وزن یا چاقی بودند و فقط 25 درصد از علت نازایی چسبندگی و 48/5 درصد علت نازایی مردانه که شایعترین آن واریکوسل بود گزارش شد

بیش از 60 درصد افراد قبل از تصمیم به بارداری از روش طبیعی برای جلوگیری استفاده می کردند و به مدت 2 تا 7 سال مشکل نازایی داشتند

کمتر از 30 درصد از مراجعه کنندگان خانم دچار افسردگی بودند در صورتی که در آقایان حدود 4 درصد افسردگی و 13/7 درصد اعتیاد گزارش شد.

70 درصد دیسمنوره و حدود 37 درصد دیسپارونی گزارش شد

بین BMI و طول مدت نازایی ارتباط معنی داری مشاهده شد ($P=0/02$)

بین نازایی و شغل همسر- روش جلوگیری و علت مردانه- بین سابقه نازایی، محل سکونت (شهر و روستا) مصرف دارو و طول مدت ازدواج با عامل نازایی، رابطه معنی داری مشاهده نشد.

بحث و نتیجه گیری: ناباروری تاثیرات گوناگونی بر جنبه های مختلف زوج های نابارور دارد مطالعات قبلی نشان داده است که میزان افسردگی در میان زنان و مردان نابارور از افراد بارور است در مطالعه ی ما نیز میزان بالایی از افسردگی در زنان (23 درصد) گزارش شد که در مقایسه با مردان (4 درصد) بسیار بیشتر است همیم موضوع اهمیت توجه به حمایت های روانی از زنان نابارور را نشان می دهد این افسردگی با طول مدت ناباروری در ارتباط است ولی در مطالعه ی ما این رابطه مشاهده نشد در میان اطلاعات دموگرافیکی که بدست آمده رابطه ای با علت نازایی یا طول مدت نازایی مشاهده نشد ولی رابطه ی معنی داری بین BMI زنان و نازایی وجود داشت که این موضوع اهمیت توجه به کاهش وزن زنان نابارور را نشان می دهد. بطور کلی سلامت جسمی و روحی زوجین و بخصوص زنان می تواند نقش مهمی در همکاری زوجین در جهت پیگیری درمان ناباروری دارد.

عوامل زنانه نازایی

عوامل	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
هیچ عاملی	75	49	50
چسبندگی	39	25/5	76
میوم	14	9/2	85/3
تنبلی تخمدان	8	5/2	90/7
آنومالی	13	8/5	99/3

عامل مردانه نازایی			
عوامل	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
هیچ عاملی	46	30/1	30/7
الیگو اسپرمی	15	9/8	40/7
استنواسپرمی	13	8/5	49/3
الیگواستنواسپرمی	24	15/7	65/3
واریکوسل	46	30/1	96
فقدان بیضه	5	3/3	99/3
افسردگی زنان			
عوامل	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
بله	35	22/9	23/3
خیر	115	75/2	100
افسردگی مردان			
عوامل	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
بله	6	3/9	4
خیر	144	94/1	100
روش پیشگیری			
عوامل	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
هیچ روشی	38	24/8	25/3
کاندوم	8	5/2	30/7
قرص	19	12/4	43/3
طبیعی	85	55/6	100

محدودیت ها: متأسفانه بسیاری از خانم ها تمایلی به بیان مشکلات ناباروری خود ندارند نبودن امکان استفاده از پرونده بیماران امکان دسترسی به اطلاعات دقیق تر را برای ما غیر ممکن ساخته بود.

کلید واژه ها: ناباروری، روش های جلوگیری، عوامل زنانه و مردانه، افسردگی